

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 257/06-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46, čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 15/05 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2005 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces a na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 15/05 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že spoločnosť B., a. s., so sídlom v Ž. (ďalej len „navrhovateľka“) podala 4. februára 2004 okresnému súdu proti sťažovateľovi žalobný

návrh o zaplatenie 21 256 Sk. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd „vydal nezvyčajne promptne“ platobný rozkaz už 6. februára 2004 pod sp. zn. 31 Ro 252/04.

Sťažovateľ podal 1. marca 2004 proti uvedenému platobnému rozkazu odpor, v ktorom poukázal na skutočnosti, „ktoré navrhovateľ úmyselne neuviedol. Navrhovateľ žiada zaplatiť za dodávky tepla a studenej a teplej vody v množstve 52 m³! Pritom odporca je odpojený od centrálného zdroja tepla za súčinnosti B., a. s., a tak nemá povinnosť platiť za dodávky tepla. Rovnako odporca spotreboval za dané obdobie iba 4 m³ teplej vody a studenej vody, a preto nemá povinnosť zaplatiť až nezmyselných 52 m³! (...)

Nasledovalo konanie súdu, ktoré dominuje ako plevelné, ide o neúprosité vymáhanie súdnych poplatkov za odvolanie. Pritom meritum veci, že bol vydaný nesprávny Platobný rozkaz, ktorého neopodstatnenie odporca hravo vyvrátil. Súd mal doručiť žalobu odporcovi, aby sa mohol k žalobe vyjadriť. Ak by vyjadrenie k žalobe bolo nedôvodné a nedostatočné až potom mal súd vydať Platobný rozkaz!“

Uznesením okresného súdu z 11. marca 2004 vydaným vyššou súdnou úradníčkou bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor v sume 1 060 Sk. Sťažovateľ však vo svojej sťažnosti uviedol, že „nevidí žiaden dôvod na platenie chybného konania súdu, na platenie za odpor, keď súd chybné a neuvážene vydal Platobný rozkaz.“ Okrem toho sťažovateľ namieta, že okresný súd „toto uznesenie vydal až po zbytočných prietahoch!“

Sťažovateľ proti uzneseniu 31 Ro 252/04 z 11. marca 2004, ktorým bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za odpor, podal včas odvolanie. Zákonná sudkyňa JUDr. Z. K. však uznesením č. k. 31 Ro 252/04-37 z 18. augusta 2004 rozhodla, že sťažovateľ je povinný zaplatiť súdny poplatok za odpor. Podľa názoru sťažovateľa zákonná sudkyňa vydala uvedené uznesenie „zase po prietahoch. Sťažovateľa neoslobodila od poplatkov a to napriek tomu, že sťažovateľ sám iniciatívne konal vo veci mimosúdneho vyrovnania a uhradil navrhovateľovi reálnu čiastku a nie fiktívnu uvedenú v žalobe“. Proti uzneseniu okresného súdu z 18. augusta 2004 sťažovateľ podal odvolanie.

Krajský súd v Bratislave svojím rozhodnutím sp. zn. 3 Co 304/04 zo 7. októbra 2004 potvrdil uznesenie prvostupňového súdu. Sťažovateľ zdôraznil, že „toto uznesenie mi nebolo nikdy doručené, iba náhodou pri študovaní spisu som uznesenie v spise našiel a si toto vyžiadal. Teda napriek tomu, že vo veci bolo rozhodnuté dňa 07. 10. 2004, toto som

získal čírou náhodou až 09. 02. 2005! Ide o evidentný chybný postup súdu a zbytočné prietahy“.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol, že „požiadal súd o zastavenie konania, pretože došlo medzičasom k vyrovnaní mimosúdne“ a poukázal tiež na to, že „podal sťažnosť na protizákonné konanie sudkyne JUDr. K. dňa 27. 12. 2004. Žalobca totiž konal svojvoľne a podal žalobu v rozpore so zákonom č. 182/1993 Z. z. keď na žalobu potrebuje súhlas spolumahajiteľov bytov a tento súhlas na podanie žaloby nepredložil, čo znamená, že Platobný rozkaz bol vydaný v rozpore so zákonom, okrem toho došlo k mimosúdne vyrovnaní! Sťažovateľ poslal ďalší list sudkyňi JUDr. K. dňa 07. 02. 2005. (...) Sťažovateľ podal sťažnosť predsedovi Krajského súdu Bratislava na diletantskú činnosť JUDr. Š., dňa 08. 02. 2005. (...) Odrazu došlo k zmene zákonnej sudkyne, bez toho, aby niekto uplatnil námietku zaujatosti. Zákonnou sudkyňou sa stala JUDr. P. P. a konanie dostalo číslo sp. zn.: 12 C 15/2005 zo dňa 29. 04. 2005. (...) Sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní dňa 26. 07. 2005. Odpoveď predsedu súdu OS BA II, prietahy nezistila a výmenu sudcov nevysvetlila. Ide o jasné porušenie Ústavy SR - nikto nemôže odňať zákonného sudcu! Nová sudkyňa pokračuje v protivenstvách prvej sudkyňi, keď dňa 17. 08. 2005 vydala ďalšie uznesenie o nepriznaní oslobodenia od poplatkov, odôvodnila to (...), zaujato, zlovôlne, predsa príjem 4.060.- Sk a pri plnej invalidite je dostatočný dôvod na oslobodenie od poplatkov a navyše po mimosúdnom vyrovnaní malo byť konanie zastavené. (...)

Okresný súd jednoznačne porušuje Občiansky súdny poriadok, konkrétne ustanovenie paragrafu 372k, vo veciach, v ktorých nebol doteraz určený termín pojednávania je súd povinný oznámiť predpokladaný termín pojednávania do 6 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto zákona č. 428/2004, účinnosť od 01. 10. 2004. Okresný súd nevytýčil termín pojednávania ani po 14 mesiacoch, iba sa zaoberá (...) ťahanicami o oslobodení od poplatkov! (...)

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd v danej veci vydal nasledovné rozhodnutie:

„Okresný súd Bratislava II porušil základné ľudské práva MUDr. D. B.“ podľa čl. 46, čl. 48 ods. 1 a ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

„Okresný súd Bratislava II je povinný zaplatiť MUDr. D. B. finančné zadost'učinenie vo výške 100.000.- Sk v lehote 15 dní od rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. (...)

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 15/05, v ktorom vystupuje ako odporca, došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ústavy, práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý proces a na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1.1 Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedeného základného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na

ďalšie konanie, a sťažovateľ neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení jeho práva na súdnu ochranu. Sťažovateľovi súdy neodopreli spravodlivosť, o jeho procesných návrhoch konajú aj keď jeho návrhom nie vždy vyhovel. Ústavou zaručené právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy však neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovenie všetkým procesným návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96). Preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

1.2 Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru .

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že ochrana základných práv a slobôd v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy vychádza z princípu subsidiarity (arg. ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd). Ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy. Právomoc ústavného súdu na konanie o porušení základného práva alebo slobody je daná iba vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (napr. III. ÚS 32/03).

Zo sťažnosti a jej príloh a najmä zo zapožičaného spisu okresného súdu sp. zn. 12 C 15/05 vyplýva, že občianskoprávna vec sťažovateľa sa nachádza v štádiu konania pred okresným súdom. V takomto prípade všeobecný (odvolací) súd prípadne bude povinný skúmať ústavnosť a zákonnosť konania v tzv. prvostupňovom konaní, a to najmä so zreteľom na dodržanie základných práv a slobôd. Všeobecný súd má podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) celý rad účinných procesných nástrojov, ako zabezpečiť nápravu porušenia základných práv a slobôd v predchádzajúcom konaní, ak samozrejme dospeje k záveru, že boli porušené. Z uvedeného dôvodu je to teda v prvom rade všeobecný súd, ktorý bude oprávnený a povinný rozhodnúť o ochrane základných práv a slobôd, a preto nie je daná právomoc ústavného súdu v tejto veci konať. Skutočnosti, ktoré uviedol sťažovateľ v sťažnosti, neumožňujú vyvodiť taký záver, že by ním namietané porušenie označených základných práv a slobôd nebolo možné odstrániť pred všeobecným súdom.

Z uvedených dôvodov ústavný súd o tejto časti sťažnosti rozhodol tak, že ju odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ tvrdí, že v napadnutom konaní došlo k protiprávnej zmene zákonnej sudkyne. Podľa stanoviska ústavného súdu je súd nesprávne obsadený aj vtedy, ak o veci nerozhoduje zákonný sudca, ktorým je v zmysle zákona o súdoch a sudcoch sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci (mutatis mutandis I. ÚS 115/02).

Za situácie, keď podľa presvedčenia sťažovateľa v danej veci došlo k protiprávnej zmene zákonnej sudkyne, súčasne konajúcu sudkyňu nemožno považovať za zákonnú, a preto ani za nestrannú z objektívneho hľadiska, má sťažovateľ postupovať v zmysle § 15 ods. 2 OSP, teda namietat' skutočnosti, pre ktoré považuje ňou označenú sudkyňu za vylúčenú. V zmysle § 16 ods. 1 OSP o tom, či sú namietaní sudcovia vylúčení, rozhodne bez zbytočného odkladu nadriadený súd. Zo sťažnosti, ale ani zo zapožičaného spisu nevyplýva, že by sťažovateľ podal návrh na vylúčenie ním namietanej sudkyne (mutatis mutandis I. ÚS 126/03).

Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že sťažovateľ má k dispozícii iný právny prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základného práva účinne poskytuje, pričom sťažovateľ je plne oprávnený tento právny prostriedok využiť. Preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť.

3. Z obsahu sťažnosti vyplýva aj tvrdenie sťažovateľa, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 15/05 došlo k porušeniu jeho základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02).

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú zo súdneho spisu sp. zn. 11 C 179/04, do ktorého bolo nahliadnuté vyplýva, že okresný súd okrem jedného krátkodobého prietáhu postupuje v napadnutom konaní v podstate priebežne a možno konštatovať, že v danom prípade sťažnosť sťažovateľa „*na prietahy v konaní*“ z 26. júla 2005 bola efektívna, teda splnila svoj účel.

Tvrdenie sťažovateľa, že „*okresný súd sa zaoberá iba*“ záležitosťami „*o oslobodení poplatkov*“, je síce pravdivá, avšak všeobecné súdy rozhodovali predovšetkým o procesných návrhoch samotného sťažovateľa, ktoré ani nemali vždy všetky predpísané náležitosti, resp. ktoré neboli úplné, pričom práve kvôli odstraňovaniu týchto nedostatkov nemohol okresný súd plynulo postupovať v konaní. Vo veci samej bolo doposiaľ vydané jedno rozhodnutie (platobný rozkaz) a tri procesné rozhodnutia, pričom proti všetkým týmto rozhodnutiam podal sťažovateľ opravný prostriedok, a preto o nich musel rozhodovať aj odvolací súd, pričom spis sa aj toho času nachádza na odvolacom súde. Vydaním meritórneho rozhodnutia a procesných rozhodnutí vyvolaných sťažovateľom možno konštatovať, že úkony súdu smerujú k odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, II. ÚS 57/01). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj

v trvaní niekoľkých mesiacov ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01). Postup okresného súdu, aj keď nebol vždy bez prietahov, sa v napadnutom konaní zjavne nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd návrh sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnený.

Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006